

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 141/25

Λουξεμβούργο, 13 Νοεμβρίου 2025

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-523/24 | Sociedad Civil Catalana

Κατά τον γενικό εισαγγελέα D. Spielmann, ορισμένες διατάξεις του ισπανικού νόμου περί αμνηστίας, οι οποίες αφορούν την απαλλαγή από δημοσιονομική ευθύνη, ενδέχεται να μην είναι συμβατές με το δικαίωμα σε αποτελεσματική ένδικη προστασία

Αντιθέτως, δεν αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης η προβλεπόμενη στον νόμο περί αμνηστίας εξάλειψη της ευθύνης για πράξεις σχετιζόμενες με τη διαχείριση δημόσιων πόρων οι οποίες θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης

Στις 10 Ιουνίου 2024, το Ισπανικό Κοινοβούλιο θέσπισε νόμο περί αμνηστίας για την αποκατάσταση της θεσμικής, πολιτικής και κοινωνικής ομαλότητας στην Καταλονία¹. Αμνηστεύθηκαν οι πράξεις που στοιχειοθετούν ποινική, διοικητική ή δημοσιονομική ευθύνη, οι οποίες τελέστηκαν στο πλαίσιο του παράνομου δημοψηφίσματος της 1ης Οκτωβρίου 2017 για την αυτοδιάθεση της Καταλονίας, καθώς και οι πράξεις που τελέστηκαν στο πλαίσιο της εγχειρήματος της ανεξαρτητοποίησης της Καταλονίας. Η αμνηστία δεν καλύπτει, ωστόσο, τα αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Ισπανικό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει επιληφθεί αιτήσεως καταλογισμού σε βάρος διαφόρων προσώπων τα οποία ήταν αρμόδια για τη διαχείριση δημόσιων πόρων και στα οποία προσάπτεται ότι προξένησαν στη δημόσια περιουσία της αυτόνομης κοινότητας της Καταλονίας ζημία εκτιμώμενη σε πέντε εκατομμυρίων ευρώ περίπου. Τα σχετικά ποσά δαπανήθηκαν για τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος, καθώς και για την προώθηση της ανεξαρτησίας της Καταλονίας σε διεθνές επίπεδο κατά τα έτη 2011-2017.

Έχοντας αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητα ορισμένων διατάξεων του νόμου περί αμνηστίας με το δίκαιο της Ένωσης², το Ισπανικό Ελεγκτικό Συνέδριο απευθύνθηκε στο Δικαστήριο.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Dean Spielmann υποστηρίζει ότι **η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης δεν αντιτίθεται στην προβλεπόμενη από τον νόμο περί αμνηστίας εξάλειψη της ευθύνης για πράξεις σχετιζόμενες με τη διαχείριση δημόσιων πόρων οι οποίες θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, διότι δεν υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ των πράξεων αυτών και της πραγματικής ή δυνητικής μείωσης των εσόδων που αποδίδονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης**³.

Εν συνεχεία, ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει το συμβατό ορισμένων πτυχών του νόμου περί αμνηστίας με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

Σύμφωνα με τον **νόμο περί αμνηστίας, κάθε απόφαση σχετική με την εφαρμογή του νόμου** στο πλαίσιο μιας υπόθεσης πρέπει να εκδίδεται εντός **μέγιστης προθεσμίας δύο μηνών. Η προθεσμία αυτή ενδέχεται να αποδειχθεί υπερβολικά σύντομη** όταν πρέπει να διαπιστωθεί εάν μια περίπτωση καλύπτεται ή όχι από την αμνηστία, αναλόγως του αν τα κονδύλια έχουν εθνική ή ευρωπαϊκή προέλευση και αν έχουν πράγματι χρησιμοποιηθεί για την προώθηση της ανεξαρτησίας της Καταλονίας εκτός Ισπανίας. Κατά τον γενικό εισαγγελέα,

μια υπερβολικά σύντομη και δεσμευτική προθεσμία ενδέχεται να μη συμβαδίζει με την απαίτηση περί ανεξαρτησίας των δικαστηρίων. Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι η εκτίμηση αυτή εναπόκειται στο Ισπανικό Ελεγκτικό Συνέδριο, επισημαίνοντας, ωστόσο, ότι **η Ισπανική Κυβέρνηση διευκρίνισε, χωρίς οι λοιποί ενδιαφερόμενοι να την αντικρούσουν, ότι η επίμαχη προθεσμία έχει αμιγώς ενδεικτικό χαρακτήρα.**

Ο νόμος περί αμνηστίας υποχρεώνει τα εθνικά δικαστήρια, πριν εκδώσουν απόφαση περί απαλλαγής των εμπλεκόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων, να ακροάζονται μόνον τις οντότητες του δημόσιου τομέα που έχουν ζημιωθεί, εξαιτίας της οφειλόμενης στις αμνηστευθείσες πράξεις απώλειας δημόσιων πόρων, **και την εισαγγελική αρχή, αποκλεισμένων των διαδίκων που άσκησαν το ένδικο βοήθημα χάριν του γενικού συμφέροντος.** Ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι, εάν ο νόμος ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι δεν επιτρέπεται ακρόαση των εν λόγω διαδίκων πριν την έκδοση της απόφασης, **εμποδίζεται η διεξαγωγή κατ' αντιμωλία συζήτησης** επί των πραγματικών και νομικών στοιχείων που έχουν αποφασιστική σημασία για την έκβαση της δίκης⁴. Το Ισπανικό Ελεγκτικό Συνέδριο θα πρέπει να εξετάσει εάν ο νόμος περί αμνηστίας, μολονότι δεν προβλέπει ακρόαση των διαδίκων που έχουν ασκήσει το ένδικο βοήθημα χάριν του γενικού συμφέροντος, μπορεί εντούτοις να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι αναγνωρίζεται στους διαδίκους αυτούς δικαίωμα ακρόασης.

Αντιθέτως, **η επιβολή στα εθνικά δικαστήρια της υποχρέωσης να εκδίδουν απόφαση περί απαλλαγής** των εμπλεκόμενων προσώπων, **μολονότι δεν είχαν τη δυνατότητα να εκτιμήσουν τα αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να κρίνουν αν τα πρόσωπα αυτά έχουν διαπράξει τις πράξεις που τους προσάπτονται, είναι συμβατή με την υποχρέωση διασφάλισης αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.** Συγκεκριμένα, κατά τον γενικό εισαγγελέα, ο μηχανισμός αυτός αποτελεί εγγενές στοιχείο του θεσμού της αμνηστίας: εφόσον διαπιστώνεται ότι οι επίμαχες συμπεριφορές καλύπτονται από την αμνηστία, το αιτούν δικαστήριο που έχει επιληφθεί του ενδίκου βοηθήματος δεν μπορεί να συνεχίσει την εξέταση της υπόθεσης που έχει τεθεί στην κρίση του.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι **δεν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης η επιβολή στα εθνικά δικαστήρια της υποχρέωσης να προβαίνουν, εντός μέγιστης προθεσμίας δύο μηνών, στην έκδοση απαλλακτικής απόφασης και στην άρση των συντηρητικών μέτρων που έχουν διαταχθεί** σε προγενέστερο στάδιο της διαδικασίας, **ενώ το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη εκδώσει την απόφασή του επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που του έχει υποβληθεί.** Συγκεκριμένα, **η επιβολή τέτοιας υποχρέωσης στερεί από τη διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής την πρακτική της αποτελεσματικότητας.** Το Ισπανικό Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να κρίνει εάν ο νόμος περί αμνηστίας μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητας της απάντησης του Δικαστηρίου στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί μεταγενέστερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Με την προδικαστική παραπομπή τα δικαστήρια των κρατών μελών μπορούν, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

¹ Με απόφαση της 26ης Ιουνίου 2025 το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ισπανίας έκρινε τον νόμο αυτόν, με εξαίρεση δύο διατάξεις, συμβατό με το Ισπανικό Σύνταγμα.

² Συγκεκριμένα, με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 325 ΣΛΕΕ, και την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

³ Κατά τον γενικό εισαγγελέα, μολονότι από τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η έννοια της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης ερμηνεύεται κατά τρόπο ευρύ, δεν μπορεί, εντούτοις, να διαπιστωθεί άμεση σχέση μεταξύ των επίμαχων παράνομων δραστηριοτήτων και των ιδίων πόρων της Ένωσης. Συγκεκριμένα, οι παράνομες αυτές δραστηριότητες δεν έχουν σχέση με το σύστημα απόδοσης των ιδίων πόρων της Ένωσης. Αφενός, δεν υπήρχε υποχρέωση απόδοσης των υπεξαιρεθέντων κεφαλαίων στον προϋπολογισμό της Ένωσης. Αφετέρου, οι καθών της κύριας δίκης δεν ήταν επιφορτισμένοι με την είσπραξη των πόρων αυτών και με την απόδοσή τους στον προϋπολογισμό της Ένωσης. Κατά τα λοιπά, το να γίνει δεκτό ότι οι επίμαχες παράνομες δραστηριότητες προκάλεσαν, ενδεχομένως, ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, στο μέτρο που η μείωση του ισπανικού ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος είχε ως συνέπεια τη μείωση της συνεισφοράς του εν λόγω κράτους μέλους στον προϋπολογισμό της Ένωσης, θα συνεπαγόταν αδικαιολόγητη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

⁴ Δεν είναι, επομένως, συμβατός με τις αρχές της ισότητας των όπλων και της κατ' αντιμωλία διεξαγωγής της δίκης.